

131215 Tredje söndagen i advent, tredje årgången Björn Helgesson

Bana väg för Herren

Utanför den stora staden Za'atari i Libanon ligger nu ett flyktingläger med mer än 120 000 innevånare. Alla har de rest hemifrån för att rädda sina liv. De kommer från krigets Syrien. Lägret består av tält bredvid tält uppställda mitt ute i öknen. Varje dygn körs där in 350 tankbilar med vatten. Svenska kyrkan finns vid sidan av många andra hjälpororganisationer på plats.

Mitt i den här miljön har vår kyrka tillsammans med tidningen Lands läsare finansierat och byggt en fritidsgård. 80 ungdomar får där möjlighet att bearbeta sina trauman, spela fotboll och känna sig trygga. Gården har fått namnet fredsoasen. Jag är stolt över vår kyrkas insats. Andra projekt vi finansierar är säkra toaletter mitt i öknen, alltså toaletter där kvinnor inte riskerar att våldtas och män inte riskerar att misshandlas. Vi distribuerar även kläder, lakan och skolböcker. *Trösta, trösta mitt folk, säger er Gud. Ge nytt mod*, hörde vi nyss från Bibeln.

Jag tror att de begränsade insatser vi gör i Jordaniens öken ger små stänk av nytt mod. Mitt i öknen ligger lägret. En öken som kanske har en del likheter med den öken som Johannes döparen vandrade runt i. Vildhonung och gräshoppor var hans mat. Men minnet av honom finns inte bevarade i bibeln för att vi ska få veta hur duktiga vi är. Johannes ropade istället "*huggormsyngel*" till alla som kom i närheten. Ändå sökte sig tydligen inte så få ut i öknen för att lyssna. Det tycker jag är mycket intressant. De som kom var de som var villiga att vända om. Maning till omvändelse fungerar bara för den som är öppen att ändra sitt liv. Alla andra svarar med att avfärda kritikern.

Skälet till att vända om är tvåfaldigt. Dels gjorde förstås de grupper Johannes kritiserade en hel del skada för de som kom i deras väg. Ont kom ur deras händer istället för gott. Men det var också så att förövarna förödde sig själva. Att leva med sig själv i centrum, det vi i kyrkan kallar synd, förtär en människa även om synden i sig smakar honung. Vi som är kallade att vara Guds avbild förvrids av våra felaktiga val och vår livsstil. Då som nu.

Jag hade nu tänkt travestera Johannes beska droppar i nutida tappning, men den delen av min predikan har under veckan fastnat i munnen, eller kanske snarare i datorn. Först tänkte jag prata om julklappshandeln och kritisera världens – och Sveriges - nyliberala politiska agenda. Just som den nya påven har gjort med kraft den senaste tiden och därför blivit så uppskattad. Men det kändes lite lojt. Att stanna vid principer och människor som är på lite håll blir lätt bara upprepning.

Sedan tänkte jag vara riktigt djärv och satsa allt genom att bli riktigt närgången. Det skulle bli en sådan där "*Oj, Björn, nu tog du väl i lite ändå*" – predikan. Jag brukar ju leverera ett par sådana per år. Alltså äkta problem rakt i ansiktet. Jag tänkte ta lönerna och avgångsvederlagen i kyrkan, förtroendevaldas arvoden, julborden, utlandsresorna. Allt det där med att klappa varandra på ryggen. Men så började jag tveka. Folk stod på kö och ville avråda mig. Priset kanske blir för högt och vad kommer det jag säger att göra med er som lyssnar? Ja, jag har sparat en massiv lista med faktauppgifter som jag på sikt kanske skickar till

Uppdrag granskning istället. Vi får se. Jag tänkte ge kyrkans ledning ett år att gräva och gödsla – alltså ändra sig - innan jag slår till med yxan.

Jag stannar istället vid Johannes och vid min egen tvekan att kritisera mina vänner. Hur vågade Johannes göra sig så obekvämt? Svaret jag finner är att han valde att bli en främling. Ett annat namn på främling är faktiskt pilgrim, peregrino på latin. Han valde ensamheten och öknen. Den djupa tillhörigheten till det judiska folket kombinerades med ett påtagligt utanförskap. Utanför mänskligheten. Där fann han perspektiv på tillvaron och modet. Genom att ställa sig utanför kunde han riskera att bli förskjuten. Helt klart blev han också förskjuten av många och till slut miste han huvudet. Bara den som har råd att bli ensam vågar bära fram obekväma sanningar, för man blir alltid utstött. Jag har räknat ut att det finns 63 000 metoder att krossa kritiker.

Bara den som är beredd att bli ensam kan också vinna trovärdighet. Jag måste själv leva det jag efterfrågar om någon ska vilja lyssna och följa. Jag måste vara alternativet. Däri finns en ensamhet. Att inte kunna luta sig mot samtiden. Johannes valde fattigdomen och kunde därför mana till fattigdom. Är det därför Påven Franciskus vägrat att flytta in i Vatikanens exklusiva residens? Typiskt för vår kultur är att få gestaltar det man talar om. Jag ser det hos dig och jag ser det hos mig. Vi kan med klarsynthet se alla nationella och globala problem, benämna dem med allvarlig blick, och sedan fortsätta vårt liv som tidigare. Det gäller inte minst konsumtion i alla dess former. Den som hoppar av ekorrhjulet blir ensam och har svårt att hitta någon att luta sig emot.

Johannes och de som var beredda att lyssna hade detta gemensamt: De var beredda att bli främlingar i sitt eget sammanhang. Den som inte är öppen att bli främling kommer inte att lyssna hur högt någon än skriker om orätten i deras liv. Man måste ha känt av främlingskapet i livet för att våga riskera det. Frivilligt eller påtvingat. När jag sätter på mig pilgrimsglasögonen hittar jag främlingarna överallt i bibel. Abraham som bröt upp, Josef i brunnen, Mose som flydde Egypten. Här finns även Nelson Mandela som fick smaka fängelsecellens öken. Främst bland främlingar är vår frälsare Jesus. Världen hade blivit till genom honom, men världen kände honom inte. Han kom till det som var hans, och hans egna tog inte emot honom, påminner oss evangelisten Johannes.

Jesus manar oss till främlingskap med denna världen. Att vi inte ska bygga fast oss. Bli en främling i förhållande till din samtid, till den plätt jord som är ditt hem, ja till din familj säger Jesus till de som vill följa honom. Johannes och Jesus har mycket gemensamt. De bär båda främlingskapet i sig. Annat skiljer dom åt. Jesus säger att vi ska sälja allt vi äger, ge det åt de fattiga och sedan följa honom. Johannes tycker att det räcker om vi säljer en av de två skjortor vi äger för att ge till den fattige. Det känns lite lättare för mig som har ganska många skjortor. Å andra sidan kallar Johannes sina åhörare för huggormsyngel medan Jesus säger: Vänner kallar jag er. Det senare föredrar jag.

Bana väg för Herren. Du gör det genom att bejaka ditt främlingskap i den här världens lyckokarusell. Bara så kan du bli fri och hitta hem.